

Verlossing van het zijn

- Schelling had het al over het geheel van de wereld als 'willen = oerzijn'. Maar bij hem is er nog het optillen en voltooiën van de wil, als je als mens de wil op het goede richt.
- Schopenhauer ziet de wil als doelloos en het hoogst haalbare voor de mens is het loskomen van de wil. De wil is neutraal, maar vanuit menselijk moreel perspectief is het geheel het kwaad.

Het kwaad_Maieutiek_versie2018-3

Het geheel is het kwaad

- Het naar buiten (kennis wetenschap, vooruitgang) is heilloos.
- De wereld is slechts onze wil en voorstelling.
- Als we écht zouden kijken naar de wereld zien we blinde levenswil die strijd in de natuur oplevert. Er is geen betere wereld bereikbaar er is geen begrijpen mogelijk dat het geheel zin geeft.
- Slechts medelijden is een vorm van de wil die zich buiten het eigene begeeft, maar er is geen overwinning op het lijden mogelijk.

Het kwaad_Maieutiek_versie2018-3

Is er een ontkomen aan dat kwaad?

- Uitweg van de niet rationele extase, die voorbij de wil toch niet niets ervaart, maar een ontwaken.
- Dit is niet te begrijpen en niet logisch het is en blijft een mysterie.
- Afstand doen van de wereld is hoogst haalbare
- Nietzsche zal later zeggen ; " we willen liever *het niets* willen, dan *niet* te willen. (einde van de derde verhandeling van de genealogie van de moraal)

Het kwaad_Maieutiek_versie2018-3

De rol van extase en de instituties

- Al bij Augustinus is er enerzijds de extase die moet lijden tot een openstaan voor de genade, maar anderzijds denkt Augustinus al dat de mens de orde van de wereld nodig heeft om de overmaat aan levenskracht om te vormen tot het goede.
- In de institutie kun je moreel boven je stand leven. Je bent niet in een kerkelijk ambt omdat je goed bent, je bent goed omdat je door de kerk gebonden bent.

Het kwaad_Maieutiek_versie2018-3

Gehlen; de kwetsbare mens

- Gehlen; "De mens wordt door zijn subjectiviteit overvraagd"
- Hier geen God als richting voor het transcenderen, maar wel kwaad= gebrek aan transcendentie.
- Moet de mens zich naar zichzelf richten? "Nee", zegt Gehlen; "de mens heeft geen vast en richtinggevend 'zelf'".

Het kwaad_Maieutiek_versie2018-3

Het hiaat

- De mens is in staat zijn wensen en belangen voor zich te houden, maar de driften hopen zich dan op.
- Dier; drift=gedrag
- Mens; drift=====ontkoppeling=====gedrag
 - =Hiaat
 - =intelligentie
- Hiaat → verbeeldingskracht, innerlijkheid, reflectie, mogelijke wereld

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3

Geweld.... of

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3

Argument

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3

Wat doen we ermee?

- Werkelijke en mogelijke wereld moeten verbonden blijven, maar dat lukt vaak niet; aanwas van driftruimten, woestenijen en verdringen.
- Hiaat=zonde
- Remedie ligt in instituties, met name die religieuze instituties die het driftoverschot binden.

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3

De instituties en het kwaad van de opstand

- Juist als de instituties slagen wil de mens weer ruimte voor zijn hiaat.
- Het kwaad ontstaat uit teveel veiligheid, gebondenheid.
- De ondergrondse haat tegen de instituties zijn echter alleen mogelijk binnen de bescherming door die instituties, als de opstand slaagt leeft het hiaat zich uit en is er dus het kwaad.

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3

Het middel is erger dan de kwaal.

- Juist Gehlen neigt enige tijd naar het nationaal socialisme omdat mooie stevige instituties biedt en het hiaat weet weg te vangen/te vervullen.
- Gehlen na '45 ziet het liberalisme als de gevaarlijkste manier om met het hiaat om te gaan; alle driften worden ingevuld zonder een vorm van transcenderen.
- Slechts ascese biedt nog tegenwicht.
- Religie kan rol spelen want het gaat daar niet om meer leven, maar om méér dan leven.

Het kwaad_Maleutiek_versie2018-3